

11. september 2019

NOTAT OM AKTIVITETER I RAMMEN AF FREDS- OG STABILISERINGSFONDEN I 1. HALVÅR 2019

Formål og baggrund

Freds- og Stabiliseringsfonden blev oprettet i forlængelse af Forsvarsforliget 2010-2014 og er efterfølgende løbende besluttet videreført. Formålet med Fonden er at støtte et bredt spektrum af freds- og stabiliseringsindsatser samt genopbygnings- og kapacitetsopbygningsprojekter i krydsfeltet mellem sikkerhed og udvikling. Det er Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet, der bidrager med økonomiske midler til Fonden, og der er per 1. august 2019 allokert i alt ca. 480 mio. kr. til fondens aktiviteter i 2019. Foruden Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet bidrager en række andre danske myndigheder, herunder Rigspolitiet, til implementering af aktiviteterne som regel i samarbejde med internationale partnere.

Fondens midler er fordelt på en række flerårige programmer med fokus på Irak og Syrien, Ukraine, Sahel-regionen, Afghanistan og Afrikas Horn samt en række tematiske indsatsområder som maritim sikkerhed i Guineabugten og FN's fredsopbyggende indsats.

Nedenfor gives eksempler på en række forskelligartede aktiviteter, der er finansieret med fondens midler, og som Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet har iværksat eller implementeret i 1. halvår af 2019. Notatet skal ses som et supplement til den mere omfattende årsrapport for samtænkte freds- og stabiliseringsindsatser, som senest ultimo marts 2019 blev oversendt til Folketinget.

Irak og Syrien

Det regionale stabiliseringsprogram for Syrien og Irak (2019 – 2021) har et overordnet formål om at bidrage til en reduktion af regional usikkerhed, terrorisme, migration og den længerevarende flygtningekrise. For at stabilisere situationen i **Irak** og styrke freden er der i 1. halvår af 2019 indgået aftaler med FN om ny dansk støtte til minerydning, genetablering af strategisk infrastruktur, jobskabelse, forsoningsindsatser og gennemførelse af sikkerhedssektorreformer. Aftaler om yderligere støtte forventes indgået i 2. halvår.

Dansk støtte til White Helmets i Syrien.

I **Syrien** er hovedfokus på stabiliseringsindsatser, der yder akut støtte til minerydning og til udsatte civile i de områder, som ikke er kontrolleret af regimet. Med regimets fortsatte overgreb på den syriske befolkning er der i 1. halvår ydet støtte til accountability-dagsordenen og den politiske proces. Indsatser fsva. støtte til civilforsvaret *White Helmets* og civilsamfundsorganisationer i Syrien igangsættes i 2. halvår af 2019. Behovet for tilpasning af aktiviteter under programmet vurderes løbende.

Ukraine

I 2018 blev det første samtænkte freds- og stabiliseringsprogram (2018-2021) for **Ukraine** lanceret. Det har fokus på at forbedre Ukraines kapacitet til at håndtere situationen i det østlige Ukraine gennem målrettet støtte til ukrainske myndigheder og forsvarsinstitutioner. I 2019 er implementeringen af programmet fortsat. På forsvarssiden bidrager Danmark bl.a. med sprogofficerer til en canadisk træningsmission, der støtter træning af ukrainske forsvarsstyrker gennem bl.a. uddannelse af ukrainske instruktører mv., samt med militære rådgivere til institutionel udvikling af bl.a. det ukrainske *Land Forces Academy* militærakademi i Lviv og *National Defence University* i Kiev.

Herudover har Danmark gennem UNDP's *'Recovery and Peacebuilding Programme'* bidraget til at styrke den lokale sikkerhed og sammenhængskraft omkring den såkaldte kontaktlinje. Det sker gennem kapacitetsopbygning af både borgergrupper og lokale myndigheder med henblik på at kunne levere bedre borgerservice og sikkerhed. Desuden støttes driften af to centre for juridisk rådgivning, der i 1. halvår af 2019 har rådgivet godt 12.000 personer, hvoraf ca. 60 pct. var kvinder.

UNDP Recovery and Peacebuilding Programme.

Sahel-regionen

Anden fase af det regionale freds- og stabiliseringsprogram for Sahel-regionen (2018-2021) blev lanceret i slutningen af 2018. Programmet har geografisk fokus på **Burkina Faso, Mali og Niger** og tematisk fokus på dels at styrke retssikkerhed og retssektorerne i de pågældende lande, dels at fremme og forbedre stabiliteten og sikkerheden i regionen.

I 1. halvår 2019 har programmet fokuseret på fortsættelsen af samarbejdet med UNODC (*United Nations Office of Drugs and Crime*), som arbejder med at bekæmpe organiseret kriminalitet på tværs af Sahel-landene. Organiseret kriminalitet og trafficking af våben, narkotika og mennesker er en af de største trusler mod stabilitet i Sahel-regionen. Desuden er i 1. halvår indledt et samarbejde med EU-Kommissionen om støtte til udvikling af et menneskerettighedsrammeverk for den regionale anti-terrorstyrke G5 Sahel Fællesstyrken.

På forsvarssiden indledte Hjemmeværnet og Forsvaret i 1. halvår 2019 støtten til den maliske nationalgarde, da instruktører i juni måned gennemførte første træning af den maliske nationalgardes anti-terrorenhed med fokus på bl.a. taktisk førstehjælp, kamp uden våben og kamp i bebyggelse. Herudover indgik emner som operationsplanlægning og krigens love/humanitær folkeret også i træningen.

Afghanistan

I 2018 påbegyndtes tredje fase af freds- og stabiliseringsindsatsen for **Afghanistan** dækkende perioden 2018 til 2020. Under programmet støttes rets- og sikkerhedssektorerne i Afghanistan, navnlig de afghanske sikkerhedsstyrker (politi og militær) og tillidsskabende aktiviteter mellem regionale sikkerhedsaktører. Som en del af programmet støtter Danmark udviklingen af den afghanske hær gennem bidrag til NATO's *Afghan National Army Trust Fund*, og i 1. halvår 2019 er danske midler i NATO's Fond blevet allokeret til at støtte det afghanske officerskorps (og civile ledere) mulighed for at gennemføre uddannelse på ma-

sterniveau samt til en opgradering af de fysiske forhold ved det afghanske forsvarsakademi, *Afghan National Army Officer Academy*. Derudover har Danmark bidraget til udbredelsen af undervisning i humanitær folkeret og krigens love. Det sker gennem et samarbejde med organisationen *Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC)*.

Støtten til det afghanske politi har i 1. halvår 2019 bl.a. sikret, at de 34 provinsspolitihovedkvarterer nu er forbundet med et web-baseret elektronisk lønsystem, som sikrer, at lønninger udbetales korrekt og til tiden. Mere end 93 pct. af politifolkene får udbetalt deres løn via mobile eller elektroniske overførsler.

Maritim sikkerhed i Guineabugten

Freds- og stabiliseringsprogrammet mod pirateri og anden maritim kriminalitet i Guineabugten (2019-2021) har til formål at styrke regional maritim sikkerhed i Guineabugten ved kapacitetsopbygning i **Nigeria og Ghana**, herunder retsforfølgelse af maritim kriminalitet. Blandt aktiviteterne i 1. halvdel af 2019 var Forsvarets træning og uddannelse af maritime specialstyrker fra bl.a. Nigeria og Ghana.

I marts 2019 blev træningen gennemført i Nigeria som en del af den multilaterale indsats, *Obangame Express*, og hvor der bl.a. var fokus på operationsplanlægning på subtaktisk niveau, taktisk bevægelse på skib, indsamling af bevismateriale og førstehjælp.

Træning af specialstyrker fra Nigeria og Ghana i bl.a. bording under Obangame Express.

Freds- og stabiliseringsprogrammet indeholder ydermere tre komponenter med fokus på Ghana og Nigeria, der har til formål at styrke lovgivningen på det maritime område igennem kapacitetsopbygning i samarbejde med UNODC samt forskning, træning og dialog i samarbejde med *Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre* i Accra, Ghana. Disse tre komponenter blev godkendt i 1. halvår 2019. Foruden dialog, forventningsafstemning og kontraktindgåelse med implementerende parter har der ikke været programrelaterede aktiviteter i 1. halvår.

Afrikas Horn

Den nye fase af det regionale stabiliseringsprogram for **Afrikas Horn** (2018-2022) er igangsat og har til formål at bidrage til fred og stabilitet i regionen ved at styrke lokale, nationale og regionale aktørers kapacitet til at håndtere konflikt, imødegå trusler og udøve legitim myndigheds-håndhævelse.

Blandt aktiviteterne i 1. halvår af 2019 er Forsvarets bidrag til yderligere udbygning af den danske donerede bro- og navigationssimulator til den kenyanske flåde. Simulatoren er blevet udbygget med supplerende kommunikationsudstyr med henblik på at udvikle *Kenya Navy Training College* til et regionalt "Center of Excellence" for maritim træning. Herudover videreføres støtten til

Den dansk finansierede simulator har udsyn 360 grader.

den kenyanske flåde med henblik på at sikre, at den kenyanske flåde bliver i stand til at udføre myndighedshåndhævelse til søs, herunder at kunne imødegå trusler fra pirateri og anden maritim kriminalitet. I tillæg hertil har danske instruktører bidraget til missionsforberedende uddannelse af kenyanske og ugandiske styrkebidrag til den Afrikanske Unions mission i Somalia, AMISOM.

Et nyt partnerskab med UNODC vedr. grænseoverskridende, organiseret kriminalitet til lands og til vands implementeres med støtte af en dansk politiekspert udsendt af Rigspolitiet. Engagementet bidrager bl.a. til at imødegå terrorfinansiering. I 1. halvår af 2019 har UNODC været i dialog med flere golflande om implementering af FN-sanktionerne rettet mod trækulssmugling fra Somalia. Dialogen er sket med kapacitetsopbygning for øje ift. imødegåelse af smugling. UNODC har endvidere igennem 2019 etableret tæt og koordinerende partnerskab med andre FN-agenturer ft. indsatsen mod trækulsproduktion og opbygning af trækulslagre i Somalia. Den helhedsbaserede indsats er vigtig, idet terrororganisationen *al-Shabaab* vurderes årligt at tjene op mod 10 millioner USD på trækulssmugling.

Georgien

NATO har siden topmødet i 2014 støttet **Georgien** med en kapacitetsopbygningspakke på forsvars- og sikkerhedsområdet med fokus på en række konkrete indsatsområder som logistik, maritim sikkerhed og cybersikkerhed. Danmark har støttet implementeringen af pakken bl.a. gennem udsendelsen af en militær rådgiver, der siden 2015 har bidraget til etableringen og udviklingen af et fælles NATO-Georgien trænings- og evalueringscenter. I 1. halvår af 2019 er det besluttet at øge det danske engagement i rammen af pakken, og Danmark har således påtaget sig opgaven som leder af et projekt om civil krisestyring, herunder udsendelse af yderligere én rådgiver til NATO's arbejde i Georgien. Formålet er at bidrage til at styrke den georgiske kapacitet til civil krisestyring.

FN

Med en flerårig bevilling (2018-2020) er der leveret et markant dansk bidrag til den udvikelse af **FN's Fredsopbygningsfond** (PBF), som generalsekretær Antonio Guterres har gjort til FNs centrale redskab i modsvaret på det stigende antal voldelige konflikter og deraf følgende enorme menneskelige og økonomiske omkostninger. PBF er et fleksibelt redskab, der tillader generalsekretæren dels at adressere pludseligt opståede stabiliseringsbehov gennem hurtige, mindre og risikovillige bevillinger, dels at levere mere langsigtede og større bevillinger som en del af bredere stabiliserende og konfliktforebyggende indsatser. PBF har ikke et vedtaget geografisk fokus, men hovedparten af finansieringen går til afrikanske lande, hvor der er et højt konfliktniveau og en stærk FN-repræsentation, der giver udgangspunkt for egne konfliktanalyser og selvstændige bidrag til landets udvikling.

Der er et vist sammenfald mellem PBFs fokus og danske prioritetslande, og Mali og Somalia er således blandt de største modtagere af PBF-finansiering.